Elhunyt egykori kollégánk, Kovács Ilona

2023/05/08

Szomorúan adunk hírt róla, hogy 2023. május 2-án, életének 85. évében elhunyt Kovács Ilona, az OSZK Hungarika Dokumentációs Osztályának nyugalmazott vezetője. **A gyászszertartás 2023. június 14-én 12 órakor lesz a Farkasréti Temetőben.**

[1]

Szomorúan adunk hírt róla, hogy 2023. május 2-án, életének 85. évében elhunyt Kovács Ilona, az OSZK Hungarika Dokumentációs Osztályának nyugalmazott vezetője.

A gyászszertartás 2023. június 14-én 12 órakor lesz a Farkasréti Temetőben.

[2]Kovács Ilona 1961-ben summa cum laude diplomát szerezve végzett az ELTE Bölcsészettudományi Karának

könyvtár–magyar szakán. Pályáját a Magyar Tudományos Akadémia Nemzetközi Csere Osztályán kezdte, ezután 1962 januárjában került az Országos Széchényi Könyvtár Katalogizáló Osztályára, ahol címleírással és katalógusrekonstrukcióval foglalkozott, 1972-től már osztályvezetőként látva el ezeket a feladatokat. Rendszeresen részt vett a könyvtári munka szabványosításával foglalkozó nemzetközi konferenciákon. 1976-tól folyamatosan dolgozott a nemzetközi szabványok magyarországi adaptációján és a vonatkozó magyar szabványok kidolgozásán. Ő végezte el a nemzetközi és a magyar ISBD/M-szabvány összehasonlító elemzését.

1974-ben 12 hónapos Gombocz-ösztöndíjat nyert el, amelyet az ohiói Kent State Universityn töltött. Az OSZK Híradó 1974. évi 11–12. száma [3] közölte az egyetem dékánjának levelét, amelyben így írnak ösztöndíjasukról: „Minden tanár egyetért abban, hogy ő kitűnő hallgató és ugyanakkor érdekes személyiség is. […] Úgy tűnik, hogy […] gyorsan és könnyen beilleszkedett a számára idegen környezetbe. Számos barátra tett szert a diákok között, és igen közkedvelt.” Az ösztöndíjas időszak alatt Kovács Ilona Master of Library Science diplomát szerzett, megismerkedett az etnikumkutatás amerikai eredményeivel, és elkezdte kutatni az amerikai magyarság kulturális viszonyait, könyvtárai történetét, majd hazatérése után hozzálátott az amerikai magyarságra vonatkozó források feldolgozásához. A téma első összefoglalásával 1980-ban a Keresztury-pályázaton nyert első díjat, majd a kutatási eredményeit tartalmazó disszertációjával 1982-ben bölcsészdoktori, 1993-ban kandidátusi címet szerzett.

1983-tól lett az OSZK Kutatásszervezési Csoportjának vezetője, így nyílt lehetősége arra, hogy könyvtári tapasztalatait és kutatómunkáját egyaránt a – hazai tudománypolitikai programban végre megkülönböztetett hangsúlyt kapott – hungarikakutatás szolgálatába állítsa. A *Hungarika Információ és Regisztráció* címen elfogadott kutatás témavezetőjeként megtervezte a külföldi hungarikairodalom számítógépes rendszerének kialakítását, a külföldi magyar könyvtári gyűjtemények számbavételét és a külföldön élő magyar személyiségek számítógépes biográfiai adattárát. Az intézményben 1988-ban Hungarika Dokumentáció néven a kutatási feladatok szervezeti kereteinek biztosítására külön osztály alakult, ennek osztályvezetőjeként indította el a kutatási tervek gyakorlati megvalósítását a kulturális tárca és a Magyarságkutatás program támogatásával.

Az osztály tevékenysége során három nagy adatbázis épült ki: a kilencvenes évek végétől online elérhető webes szolgáltatás (Hungarica Információ), a külföldön élő kiemelkedő magyar személyiségek adatait tartalmazó biográfiai index (Hungarika Névkataszter), valamint a külföldi hungarikapublikációk adatbázisa (Hungarica WWW). Kovács Ilona az adatbázisokra támaszkodva, az osztály munkatársainak közreműködésével nyomtatott formában megjelenő sorozatot indított *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke* [4] elnevezéssel, amelyben az összesen 15 kötetre tervezett, végül 12 megjelent kötet Ausztriától a skandináv államokig vette számba az érintett könyvtárakat. Az osztály feladataihoz kapcsolva meghatározó szerepet játszott abban, hogy az először 1980-ban még Magyar Könyvtárosok Tudományos Találkozója elnevezéssel létrehozott, később Magyar Könyvtárosok Világtalálkozójaként megszervezett, többnapos tudományos konferenciák négy-öt évenként megvalósulhassanak.

Kovács Ilona 2001 decemberében vonult nyugdíjba, kutatási tevékenysége azonban nem maradt abba: Fulbright-ösztöndíjjal többször járt a New York szomszédságában lévő New Brunswickban, ahol az Amerikai Magyar Alapítvány (American Hungarian Foundation [5]) könyvtárának egyik legértékesebb anyagát, az amerikai magyar református egyház levéltári gyűjteményét dolgozta fel, emellett jubileumi kiadványt állított össze az alapítvány ötvenéves évfordulójára, és 2005-ben Budapesten, az OSZK-ban kiállítást és konferenciát is szervezett az alkalomra. 2013-ban nagy örömmel értesült az előkészítés alatt álló Mikes Kelemen programról, megvalósítását tanácsaival, kiterjedt kapcsolatainak mozgósításával mindvégig támogatta.

Édesapja, az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének vezetője (1956–1972) emlékére 1996-ban testvérével közösen létrehozta a Kovács Máté Alapítványt [6], amelynek céljait a felkért kuratóriummal egyetértésben a következőképpen határozta meg: Kovács Máté szellemi hagyatékának gondozása; tehetséges és rászoruló, a magyar felsőfokú könyvtárosképző intézményekben tanuló fiatalok tanulmányainak és fiatal könyvtárosok továbbképzésének támogatása ösztöndíjjal. A Könyvtári Figyelő 2019. évi 2. számában [7] megírta az alapítvány két évtizedes történetét és felvázolta jövőbeni feladatait. Az alapítvány munkájában kuratóriumi tagként

mindig nagy kezdeményezőkészséggel, aktívan tevékenykedett, valamennyi rendezvény lelkes közreműködője és résztvevője volt.

2023/05/16 - 15:00

Source URL: https://oszk.hu/en/node/6034

Links:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Gyaszjelentes_Kovacs-Ilona_23-05-.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Kovacs-Ilona.jpg
[3] https://epa.oszk.hu/03500/03577/00129/pdf/EPA03577_oszk_hirado_1974_11_12_269-270.pdf
[4] https://mek.oszk.hu/14600/14670/
[5] https://www.ahfoundation.org/
[6] http://www.kovacsmatealapitvany.hu/
[7] https://epa.oszk.hu/00100/00143/00356/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2019_02_283-288.pdf
[8] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[9] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon